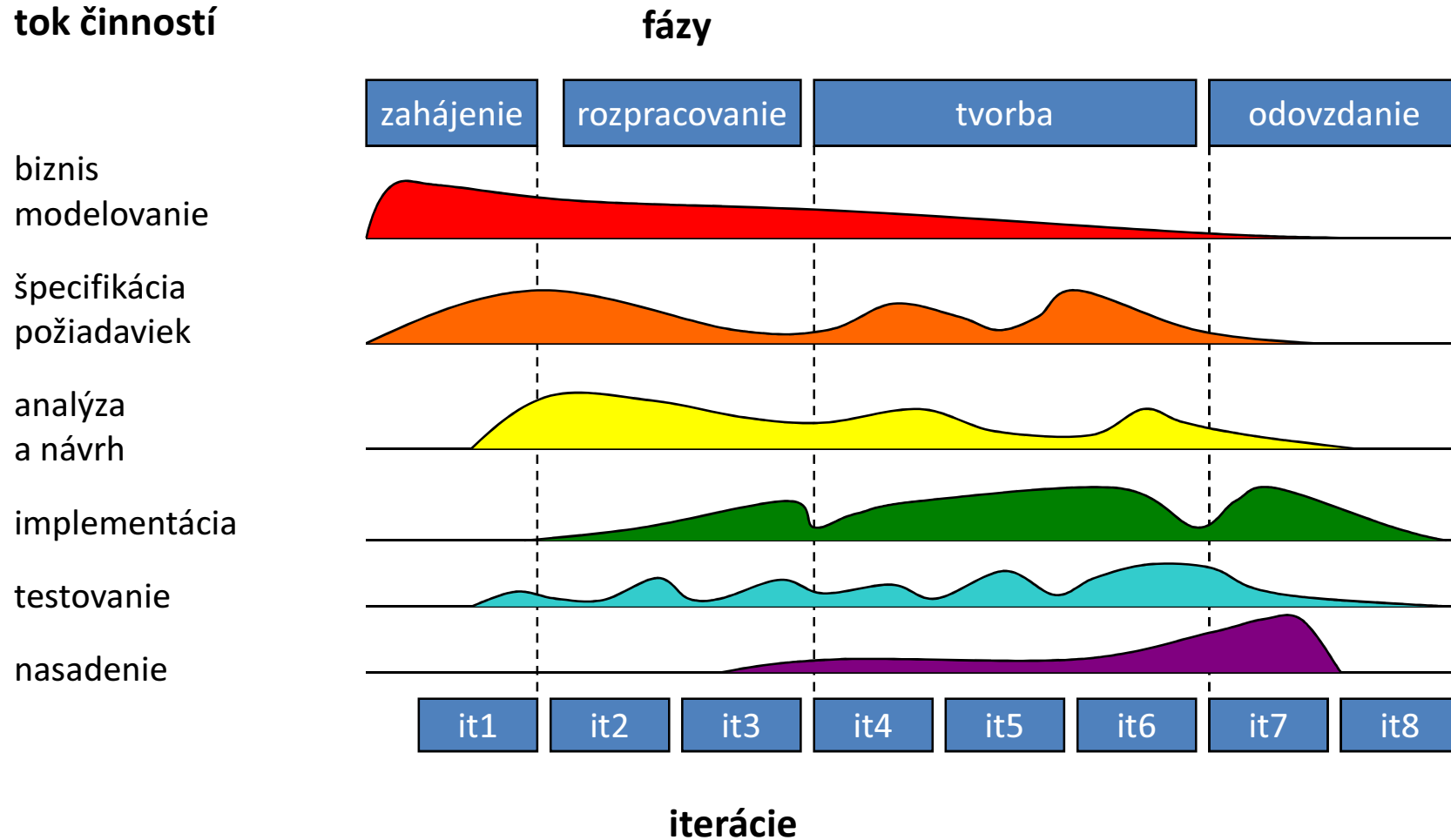

7

Návrh

RUP – schéma (obsah x čas)

tok činností

Ciele

- Analýza:
 - Logický model tvoreného systému
 - Analýza požiadaviek z pohľadu problémovej domény
- Návrh
 - Presná špecifikácia spôsobov ako to implementovať
 - Zlúčenie technických riešení
 - Perzistencia objektov
 - Ich distribúcia
 - Architektúra
 - Založený na analytickom modeli

Návrhové modely

- Návrhových podsystémov
- Návrhových tried
- Rozhraní
- Návrhových realizácií prípadov použitia
- Diagramov nasadenia

Aktivity návrhu

- Návrh architektúry systému
 - Rozdeľuje systém do podsystémov alebo komponentov
- Podrobný návrh systému
 - Každá časť systému je popísaná podrobne, aby to bolo dostatočné pre kódovanie
 - Časť systému – podsystém (subsystem)
- Dôraz na rozhrania

Architektonický návrh

Vstupy

- Model požiadaviek
- Model prípadov použitia
- Model analýzy
- Popis architektúry

Výstupy

- Podsystem (načrtnutý)
- Rozhrania (načrtnuté)
- Návrhové triedy (načrtnuté)
- Model nasadenia (načrtnutý)
- Popis architektúry

Návrh podsystému

Vstupy

- Model požiadaviek
- Podsystem (načrtnutý)
- Rozhrania (načrtnuté)

Výstupy

- Podsystem (úplný)
- Rozhrania (úplný)

Návrh architektúry systému

- Architektúra SW systémov – vysokoúrovňový dizajn SW
 - Rámec pre podrobnejší návrh rozsiahleho systému
 - Popisuje organizáciu systému do podsystémov a alokáciu podsystémov na HW a SW komponenty
- Kroky
 - Rozdelenie systému do podsystémov
 - Rozdelenie do vrstiev a oddielov
 - Návrh topológie systému
 - Identifikácia paralelizmu, alokácia na uzly a voľba komunikácie
 - Voľba spôsobu riadenia, a pod.

Rozdelenie systému do podsystémov

- Podsystem obsahuje aspekty systému s podobnými vlastnosťami
 - Príklad PC obsahuje podsystémy – správa pamäte, systém súborov, plánovanie procesov, a pod.
- Podsystem identifikujeme podľa služieb, ktoré poskytuje
 - Služba – množina funkcií, ktoré majú rovnaký základný účel
- Hranice podsystému sa zvolia tak aby väčšina komunikácie prebiehala vo vnútri podsystému

Rozdelenie systému do podsystémov

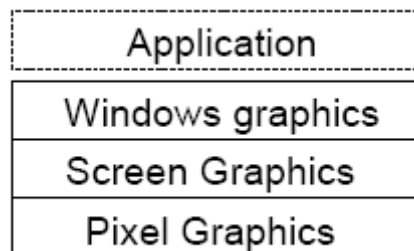
- Vzťah medzi dvoma podsystémami
 - Klient – poskytovateľ
 - Peer – to – peer
- Dekompozícia systému do podsystému – základné rozdelenie do:
 - horizontálnych vrstiev
 - alebo vertikálnych oddielov

Rozdelenie do vrstiev

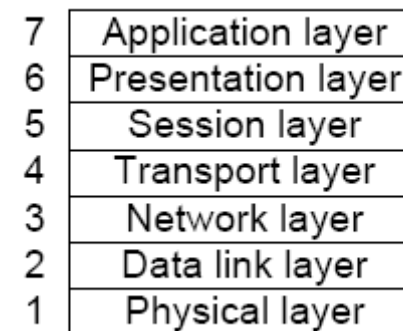
- Vrstvené systémy - usporiadaná množina virtuálnych svetov
- Každý svet je postavený z prvkov nižšieho sveta a poskytuje stavebné prvky vyššiemu svetu
- Medzi vrstvami je vzťah klient – poskytovateľ
- Znalosť je jednosmerná
- Vrstvené architektúry
 - Uzavreté
 - vrstva je implementovaná iba pomocou prostriedkov najbližšej nižšej vrstvy
 - Obmedzuje závislosť medzi vrstvami - modularita
 - Ľahšie zmeny v rozhraní
 - Príklad - sieťový model ISO/OSI model
 - Otvorené
 - Môže používať prostriedky ktorejkoľvek nižšej vrstvy
 - Ťažká údržba – zmena podsystému môže ovplyvniť ľubovoľnú vyššiu vrstvu
 - Tvorba efektívneho a kompaktnejšieho kódu

Príklad

- Interaktívny grafický systém
 - Aplikácia pracuje s oknami
 - Okná sú implementované pomocou grafických operácií
 - Grafické operácie sú implementované pomocou operácií nad jednotlivými pixlami

Interaktívny grafický systém

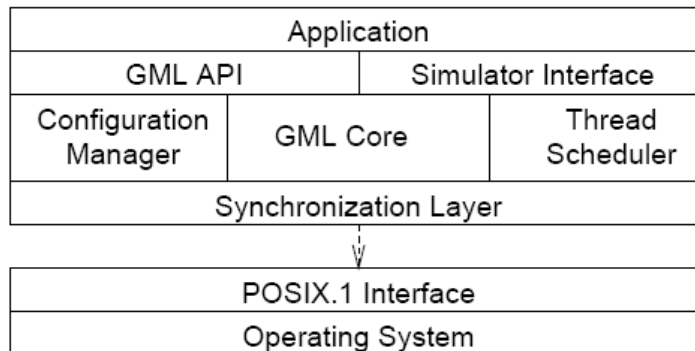
ISO/OSI model

Rozdelenie do vrstiev

- Špecifikácia systému obvykle definuje iba vrchnú vrstvu
- Spodná vrstva je daná dostupnými zdrojmi (HW, OS, knižnice)
- Pre malé systémy – cca 3 vrstvy
- Pre veľké systémy – cca 5-7 vrstiev
- Aj najzložitejšie systémy – max. 10 vrstiev
- Poznámka (odporúčanie RUP):
 - 0 – 10 tried vrstvy nie sú potrebné
 - 10 – 50 tried 2 vrstvy
 - 25 – 150 tried 3 vrstvy
 - 100 – 1000 tried 4 vrstvy

Rozdelenie do oddielov

- Oddiely (partície)
 - rozdeľujú systém vertikálne na nezávislé alebo slabo zviazané podsystémy
 - Každý z nich poskytuje iný typ služieb
- Podsystémy môžu navzájom o sebe vedieť, ale táto znalosť nie je veľká, preto nevznikajú podstatné závislosti medzi oddielmi
- Systém môže byť postupne dekomponovaný do podsystémov pomocou vrstiev a oddielov
 - Väčšina veľkých systémov – zmes vrstiev a oddielov

Príklad hybridnej dekompozície

Rozdelenie systému do partícií

Topológia systému

- Po identifikácii základných podsystémov – určenie tokov dát medzi nimi
 - Niekedy tečú dáta medzi všetkými podsystémami, v praxi len zriedka
 - Vo väčšine prípadov jednoduchá topológia
 - Jednoduchá sekvencia – napr. prekladač
 - Hviezda – napr. hlavný systém, ktorý riadi podriadené systémy

Identifikácia paralelizmu

- Úloha – identifikácia podsystémov, ktoré musia a ktoré nesmú pracovať paralelne
- Paralelné podsystémy môžu byť implementované rôznymi HW jednotkami
- Podsystémy bez možnosti paralelného behu, môžu byť súčasťou rovnakého procesu
- Identifikovanie inherentného (prirodzeného) paralelizmu
 - Dva objekty sú inherentné ak dokážu prijímať udalosti v rovnakom čase bez vzájomnej komunikácie
 - nemôžu existovať na jednom vlákne riadenia
 - Vlákno riadenia

Alokácia podsystémov

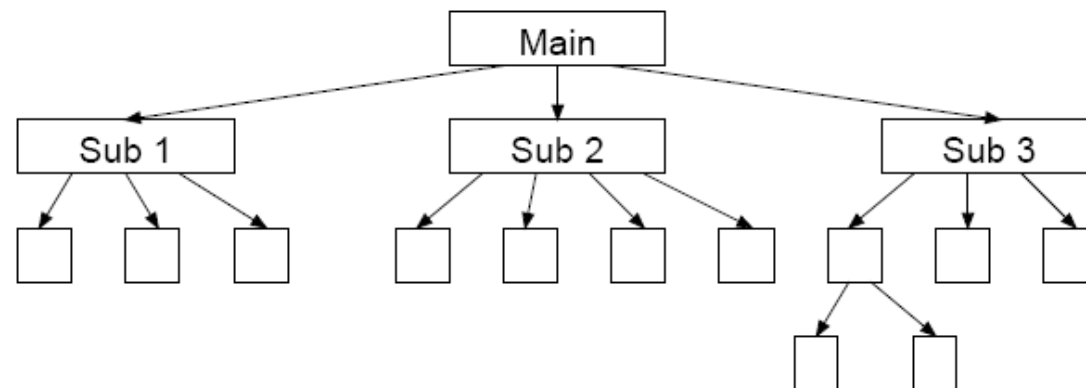
- Odhad požiadaviek na HW zdroje
 - Hrubý odhad výpočtovej sily na základe požadovaného počtu transakcií za sekundu a doby spracovania jednej transakcie a pod.
- Rozhodnutie o HW alebo SW implementácii
- Alokácia úloh na fyzické jednotky (PC alebo CPU)
 - Úloha vyžaduje vysoký výkon – viac CPU
 - Podsystémy, ktoré často komunikujú – umiestnené v jednej jednotke
- Určenie prepojenia fyzických jednotiek
 - Výber topológie
 - Určenie požiadaviek na mechanizmy a komunikačné protokoly

Dátové úložiská

- Interné a externé úložiská dát majú dobre definované rozhranie – slúžia ako hranice oddeľujúce jednotlivé podsystemy
- Typy úložísk:
 - Súbory
 - Lacné, jednoduché a permanentné, s nízkou úrovňou abstrakcie – nutný ďalší kód na prácu s nimi
 - Vhodné pre objemné a ťažko štruktúrovateľné dáta a dáta s malou informačnou hustotou s krátkou dobou životnosti
 - Databázy
 - Spoločné rozhrania pre množinu aplikácií pomocou jazyka SQL
 - Vhodné pre dáta ku ktorým pristupujú viacerí užívatelia
 - Nevýhody
 - vyššia réžia,
 - nedostatočná podpora pre zložitejšie dátové štruktúry
 - nemožnosť čistej integrácie s jazykom SQL

Výber mechanizmu riadenia

- V súvislosti s externými udalosťami existujú tri mechanizmy riadenia:
 - Sekvenčný systém riadený procedurálne
 - Sekvenčný systém riadený udalosťami
 - Paralelný systém

Mechanizmy riadenia

- Systémy riadené procedurálne
 - Beh systému je riadený programovým kódom
 - Výhoda – jednoduchá implementácia
 - Nevýhoda – ťažké spracovanie asynchrónnych udalostí
- Systémy riadené udalosťami
 - Beh systému riadi dispečer, predstavovaný podsystémom, programovacím jazykom alebo OS
 - S jednotlivými udalosťami sú zviazané procedúry aplikácie
 - Procedúra po skončení činnosti vracia riadenie dispečerovi
 - Výhoda – jednoduchá obsluha nových typov udalostí
 - Nevýhoda – zložitá implementácia
- Paralelné systémy
 - Riadenie niekoľkých nezávisle bežiacich objektov
 - Udalosti prichádzajú k objektom ako správy
 - Objekt môže čakať na vstup, zatiaľ čo ostatné pokračujú v činnosti

Návrh tried

Vstupy

- Realizácia prípadov použitia
- Návrhová trieda (načrtnutá)
- Rozhrania (načrtnuté)
- Analytická trieda

Výstupy

- Návrhová trieda (úplná)
- Rozhrania (úplne)

Požiadavky

- Úplný a dostačujúca
- Jednoduchá
- Vysoko súdržná
- Bez tesných väzieb

Objektovo orientovaný návrh - prehľad

- Vstup - analytické triedy
- Analytická trieda sa môže stať:
 - jedinou triedou,
 - časťou triedy,
 - agregovanou triedou,
 - skupinou spriaznených tried,
 - asociáciou a pod.
- Vytvorenie návrhových tried (design classes)
- Definícia operácií
- Definícia asociácií, agregácií a kompozícií

Tvorba návrhových tried

- Hraničné triedy
 - Ak sú k dispozícii nástroje pre návrh GUI, potom jedna hraničná trieda = jedno okno alebo formulár
 - Jedna trieda = API alebo protokol
- Entitné (dátové) triedy
 - Často pasívne a perzistentné - implementácia v súbore alebo v relačných databázach
 - Ak nie sú perzistentné – implementácia v pamäti
- Riadiace triedy
 - Obsahujú aplikačnú logiku

Definícia operácií

- Operácie - zoznam slovies (jednoduchý spôsob)
- Z popisu interakcií medzi objektmi
 - Nakreslenie diagramov spolupráce alebo sekvenčných diagramov
 - Zistenie stimulov, ktoré dokáže objekt prijať – operácie
- Ďalšie možnosti operácií
 - Inicializácia novo vytvorenej inštancie spolu s prepojením s asociovanými objektmi
 - Vytvorenie kópie inštancie
 - Test ekvivalencie inštancií, a pod.
- Operácie popíšeme: názov, parametre, návratová hodnota, krátky popis, viditeľnosť

Definícia atribútov

- Varianty:
 - Vychádzame z logických atribútov objektu (čo je potrebné pre zachovanie stavu objektu ?)
 - Aké atribúty sú potrebné pre implementáciu operácií
- Atribúty v návrhu musia byť jednoduché (int, boolean, a pod) alebo musia vyjadrovať hodnotu (string) – inak to budú asociácie
- Atribúty sa popíšu:
 - meno, typ počiatočná hodnota, viditeľnosť
 - Snaha o skrývanie informácií – súkromné atribúty
- Overenie potreby nájdených atribútov

Definícia asociácií, agregácií a kompozícií

- Podobné ako analýza, ale viac informácií o správaní
- Je možné používať tzv. priechodnosť (navigability)
 - Od ktorého ku ktorému objektu je možné prechádzať
 - Označuje sa šípkou

- LIMIT:
 - Ak trieda obsahuje viac než 10 atribútov, 10 asociácií alebo 20 operácií – zle navrhnutá
 - je nutné ju rozdeliť

Definícia zovšeobecnení + kontrola modelu

- Jedná sa o tvorbu hierarchie a systémov dedičnosti
 - Podobne ako pri analýze, spoločné vlastnosti vyjmeme do tried
 - Hierarchia by mala byť vyvážená (ani plochá ani hlboká)
- Kontrola modelu
 - Overenie realizácie prípadov použitia
 - V návrhu nesmú chýbať správanie potrebné pre niektorý z prípadov použitia

Jeden alebo dva modely?

Stratégia	Dôsledky
Spresnenie analytického modelu na návrhový	Jeden návrhový, ale žiaden analytický
Analytický model spresníme na návrhový a použijeme CASE nástroj na obnovu analytického	Jeden návrhový, ale obnovený analytický nemusí byť dostačujúci
Ustálime analytický model a jeho kópiu spresníme na návrhový	Dva nesynchronizované modely
Udržujeme dva samostatné modely	Dva synchronizované modely – náročná údržba

Význam analytického modelu

- Nové osoby v projekte
- Porozumenie systému po dlhej dobe
- Pochopenie systému – uspokojovanie požiadaviek
- Sledovateľnosť požiadaviek
- Plánovanie údržby a rozširovania
- Pochopenie logickej architektúry

Realizácia prípadov použitia - návrh

Vstupy

- Model prípadov použitia
- Model požiadaviek
- Model analýzy
- Model návrhu
- Model nasadenia

Výstupy

- Realizácia prípadov použitia – návrh
- Návrhová trieda (načrtnutá)
- Podsystem (načrtnutý)
- Rozhranie (načrtnuté)

Ciele

- Namiesto analytických tried – návrhové, rozhrania, komponenty
- Odhaľovanie nových nefunkčných požiadaviek a tried
- Identifikácia návrhových vzorov

Modely tried projektu

- Doménový model tried
 - Výsledok biznis modelovania
- Konceptuálny model tried
 - Výsledok analýzy
- Implementačný model tried
 - Výsledok návrhu (UML) a implementácie (kód)

Ďakujem za pozornosť.